

ז'ערת זקנים

עלון שבועי להגדלת ורוממות התורה ולומדיה, והחדרת השקפה טהורה ואמתית לכל אחד מישראל

גליון מס': 288 פרשת שופטים, שבת קודש ז' אלול תשע"ט (7 לספטמבר 2019 למנינם)

בנשיאות מורנו הרב חיים רבי שליט"א

תל-אביב	18:39	19:35	20:11
ירושלים	18:42*	19:33	20:14
חיפה	18:29	19:35	20:11
באר שבע	18:39	19:34	20:10
*לנוהגים 40 דק' 18:22			

"לכה דודי לקראת כלה, פני שבת נקבלה"

בס"ד

יראת שמים הלכה למעשה

המשא המרכזי

מורנו הרב שליט"א

הנפש כמו שביקש דוד המלך ע"ה, נכספה וגם כלתה נפשי לחצרות ה' (תהילים פרק פד). וזה חיים של אהבת התורה ויראת שמים, כפשוטו ממש. וכל זה מחשבה חיובית תמידית לכבוד ה' יתברך.

אם יש דין למטה אין דין למעלה

ובזה מובן הפסוק בסוף הפרשה שמצוה להביא עגלה ערופה על אדם שנהרג ולא יודעים מי ההורג, ועושים כפרה לישראל. ואז גם אם יודעים ותופסים את הרוצח לאחר זמן, לא צריך כפרה. כי עושים דין ברובא וזה מספיק, ועל זה כתוב במדרש רבה שם, אם יש דין למטה אין דין למעלה, כלומר כשכאן בארץ מטפלים בבעיות ומפני ומענישין כפי הצורך, אזי אין דין ואין כעס למעלה והכל בסדר.

ויש להוסיף, כשעושים דין למטה כלומר שמכוין יהודי כל יום על עצמו בתפילה, בברכות, למות על קידוש ה', ומכוין ד' מיתות בית דין, אז אין דין למעלה בשמים והכל רגוע, וכידוע מהזוהר הקדוש (חיי שרה קכד, ה) שהמכוין כך, מקבל שכר כאילו מת כל יום על קידוש ה'.

היסוד והתכלית של יראת שמים

וזה בעצם היסוד של יראת שמים. יראה זה דין, והמפעיל יראת שמים עד כדי מיתה על קידוש ה', מבטל כל הדינים וזוכה להשגות. וזוכה לקבל ולקיים אחד המצוות החזקות בפרשה, "לא תירא מהם" שאסור לפחד מהגויים במלחמה. והוסיף רבינו יונה (שערי צדק ג אות לב) שאסור לפחד גם מכל מיני מאורעות הזמן ומרעין בישין ושכנים קשים ואנשים רעים וכו'. וכשזוכים לדרגה כזאת ביראת שמים על קידוש ה', אזי מסתלקים כל הדינים לגמרי. כי יראת הרוממות בהשגות גדולות מסלק כל הדינים (ענין לרבינו הקדוש ליקוטי מוה"ר ח"א אות קנד). והדינים שמקבל על עצמו מה' יתברך, מסלק גם הדינים שיש בארץ על ידי כל מיני מרעין בישין, והבן.

ועיין בגמרא (ביב"ב ג) פעם רב פפא מעד ונפל, וחשש שמא חייב סקילה כמחללי שבת ע"ש. וכן בגמרא (גיטין ב"ג) דרשו על הפסוק "כי עלצך הורגנו כל היום" אלו תלמידי חכמים שממיתין עצמם על דברי תורה. ומסופר בספר יואת ליהודה' על אימו של רבינו ראש הישיבה הגאון רבי יהודה צדקא זיע"א שלקחה ממנו ביום כסף לצדקה בהלוואה, ובאה לביתו בלילה לפני השינה לפרוע החוב כי חששה שתמות בלילה...

וכידוע, מצוה בכל לילה לפני השינה לחשוב שמא הלילה יגיע הזמן, בשעה טובה לעולם שכולו טוב. וזה בעצם נוסח ברכת המפיל, והאר עיני פן אישן המות (ענין ברכות ט). ובאמת בוידיו הגדול של יום הכיפורים כתוב: זכרון יום המיתה לא עלתה על ליבנו, ורואים שזו חובה גדולה. וזה פחד חיובי שמביא ענוה, צניעות וקדושה, ובעיקר להיות חולה אהבה על ה' יתברך. וכדאי לעבוד על זה, ובפרט בחודש אלול שהם ימי רצון ורחמים וסיעתא דשמיא, וכל זה תוצאה של יראת שמים הלכה למעשה.

בעולם הזה כדי שיוכה לעולם הבא. וכמו שפרש רש"י בספר מלכים א' (ב, ו) ע"ש. וכל הנ"ל אלו עונשים קשים שציווה ה' יתברך, בכדי לכפר עליהם על שעשו נגד התורה ונגד ה' יתברך.

יראת שמים עד כדי מסירת נפש

מכל הנ"ל אנו למדיה מהי חומרת עבירה ומהו כבוד שמים, וזה נקרא יראת שמים למעשה! על קיום מצוות על מעשה חיובי על כבוד התורה על כבוד ה' יתברך ועל קידוש השם, כאשר כל יהודי חושב לעצמו תמיד, שמוכן למות על קידוש השם ולא לעשות עבירה.

עשיית העבירה הרי זה חילול השם - מלשון חלל, דהיינו מקום בלי קדושה. ולהיפך, קיום מצוות הרי זה קידוש השם. וכאשר מוכן למות ולא לעשות עבירה הרי זה קידוש השם גדול מאד. וגם כאשר באופן מעשי אין לנו כזה נסיון, עצם הרצון והמחשבה והחשק לכיון למות לכבוד ה' יתברך, למען התורה ולמען כבוד שמים, הרי זה קידוש השם!

והשלמות במחשבה זה לא רק לכיון שהוא מוכן למות, אלא יותר מזה רוצה למות ואף שמח למות לכבוד ה' יתברך, העיקר לקדש שם שמים תמיד. וזה לא סתם חסידות אלא חובה ממש לחשוב כן כל יום כמה פעמים וכדלהלן, וזה תוצאה של יראת שמים.

הקטעים בתפילה שיש לכיון בהם למסור נפש

בוקר וערב בקריאת שמע כשאומר ה' אחד יש לכיון למסור נפשו על קידוש ה' (משיב"ס י"א ט). וכן באמירת בכל נפשך הרי זה כפשוטו אפילו נוטל נפשך (ענין ברכות ט"א). וכן בברכת אבות באמירת המלים למען שמו באהבה (בא"ח בשלח, אות יט). וכן בנפילת אפים באמירת אליך ה' נפשי אשא, שהכוונה כפשוטו שעושה מעשיו לכבוד ה'. ובזוהר הקדוש (הובא בבחי"ח קלא לא) כתוב: שיש לכיון לכבוד ה' גם אם צריך למסור נפשו ממש. ומי שלא מכוין כן בשמים צועקים עליו שקרן! ע"ש. וכן באמירת ברוך אלוקינו שבראנו לכבודו, מי שחי וכל מעשיו כל היום לכבוד ה' אז ברור שעושה לכבוד ה' ומוכן לחיות רק לכבוד ה', וכן מעשיו רק לכבוד ה' וכן למות לכבוד ה' (כמבואר בסידור איש מצלח). נמצא שעובד ה' באמת חי כל היום עם כאלה מחשבות, וזה בודאי תוצאה של יראת שמים למעשה ממש.

צריך להתפלל ולבקש ירא"ש

ועיין בגמרא (ברכות טז) על גדול האמוראים רב, שהיה גם גדול הדור (ענין בפרש"י ביצה ט). ועם כל זה מתפלל כל יום שיוכה לחיים שיש בהם יראת חטא. חיים שתהא בנו אהבת תורה ויראת שמים. ומכאן שיש חובה לכל אחד להתפלל ולבקש ולחשוב על כך, ולומר לעצמו: אני רוצה להיות ירא שמים עד כדי כך שמוכן ורוצה ושמח למות כל רגע לכבוד ה' יתברך. וכל רגע שאני חי ולא מת, ואין לי כזה נסיון, אז אני שמח לחיות על קידוש ה'. ולהשאר תמיד ירא שמים וירא חטא, וכמובן אהבת ה' עד כלות

בפרשת השבוע פרשת שופטים, יש למעלה מארבעים מצוות. והמצוה הראשנה היא בפסוק הראשון, "שֹׁפְטִים וְשֹׁטְרִים תִּתֵּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ לְשִׁבְטֶיךָ וְשִׁפְטוּ אֶת הָעָם מִשֹּׁפֵט צִדִּיק" כלומר, למנות שופטים שדנים על פי התורה, ולהעמיד שוטרים שמכים וכופתים במקל וברצועה מי שלא מקבל עליו את דין השופטים כדי שיקבל עליו את הדין, וכמבואר ברש"י.

כי יתכן והיה אנשים שבאים לבית הדין והדיינים הצדיקים פוסקים הלכה, והם אינם רוצים לקבל, ויש להם דעה משלהם. והשוטרים צריכים להכות בהם, לשמוע לדיינים בלבד.

דעת בעלי בתים הפך דעת תורה

ולכאורה קשה, וכי יש אנשים שלא שומעים לרופאים או למהנדסי חשמל או לקבלן בנין או כל מקצוע שיש להם התמחות בו? ברור שלא, זה הרי סכנה!!! אז איך יתכן שאנשים שעושים על פי התורה לא ישמעו לדיינים? הרי הפסוק (תהילים פ"ב) מעיד על הדיינים "אֱלֹקִים נִצָּב בְּעֵדַת אֵל בְּקִרְבְּ אֱלֹקִים יִשְׁפֹּט" אז למה צריכים להפעיל משטרה ולהכות בהם כדי שישמעו???

והתירוץ פשוט וברור, כל סוגי החכמות שייכות לבני אדם וזה ניתן להבנה ולהסכמה, וכן לשנות מעט כפי המצב והצורך. אבל חכמת התורה זה מה' יתברך, זה קודש קדשים, זה לא הגיון ושכל ומדע של בני אדם, וכידוע הפתגם דעת בעלי בתים הפך דעת תורה (ענין סמ"ע סימן ג), אז כשלא מבינים אין ברירה, ויש להכותם ולהכריחם לקבל לשמור ולעשות בבחינת נעשה ונשמע, וזה תפקיד השוטרים!

בית דין מכין ועונשין

ומצינו בתלמוד (בבב"ב נח) רבי שילא הכה איש אחד שנכשל בעבירה חמורה בעריות, ולבסוף מת אותו האיש.

וכן בגמרא (כתובות פו) מי שיכול ולא עושה סוכה ולא נוטל לולב, מכין אותו עד שתצא נפשו, ופרש רש"י מכין אותו קודם שעבר על העשה, ויש בידו לקיים.

וכן בגמרא (ב"ק קח) רב כהנא הכה איש אחד שהיה רוצה למסור למלכות של הגויים על עם ישראל, ומוסר חייב מיתה.

וכן בגמרא (פסח"ק טז) בית דין מכין ועונשין כדי לעשות סייג לתורה! ומעשה באחד שרכב על סוס בשבת בימי ה'ונונים והביאוהו לבית דין וסקלוהו, שהשעה צריכה לכך.

וכן בפרשה מצינו מי שנכשל בעבודה זרה חייב סקילה.

וכן זקן ממרא שלא שומע לסנהדרין חייב חנק (פסח"ק פ"ד). ופרש רש"י על הפסוק וכל העם ישמעו ויראו, שממתינין לו עד הרגל וממיתין אותו ברגל, ממש בפרסום גדול!

וכן נביא שקר מיתתו בחנק, וכן ההורג בעדים והתראה, מצוה להורגו ועושים לו בזה חסד, שימות

אפשר להחליט להצליח - עובדה!

להתענג על ה'

הרב אליהו רבי ראש הכולל

פרשת שופטים

שלום וברכה מורי ורבותי!

השבוע נדבר על הדברים הבעורים באמת, כרגיל...

אולם, הפעם נתמקד יותר במה יכול לגרום לכל הדברים הטובים עליהם אנחנו מדברים עד כה, להתקיים להמשיך ולהחזיק מעמד עוד רבות בשנים.

לדוגמה, כפי שכולנו יודעים ומבינים כל חתן ביום חופתו בטוח שהוא יהיה הבעל הטוב ביותר בעולם, המושלם ביותר, זה שלעולם - לא רק שלא יגביה את קולו על רעייתו שתחיה - אלא אפילו לא יחשוב לרגע לכעוס או להקפיד, ולו הקפדה הקלה ביותר, על כל מעשה אשר תעשה.

ביום לידת הבן הבכור בטוח כל אבא שלעולם, אבל ממש לעולם - לא רק שלא ירים את ידו על בנו - אלא אפילו לא יגער בו בצורה הגורמת "חלילה וחס" להרס החינוך הטהור. רק חום ואהבה יוענקו ליניק, רק מילות שבח ועידוד, ובין לבין גם כמה חיבוקים ונשיקות בכדי להמחיש לילוד עד כמה אבא אוהב מעריך ומוקיר את בנו ואת הוכחות העצומה להיות אבא לילד נפלא שכזה.

נמשך? אז כך, כל אדם שמתחיל במקום עבודה חדש, בטוח שהפעם הוא באמת לעולם יוכל מאחרי גבם של הבוס או העובדים. כל בחור שנכנס לשיבה חדשה בטוח במאת האחוזים שהוא הולך להקפיד על לוחות הזמנים, ולהיות הבחור האהוד ביותר על המשגיח, שיאהב אותו ויעריך אותו על ההקפדה היתרה שלו בשמירת סדרי הישיבה. 09:00 - פירושו תשע אפס אפס. ובשעות הלימוד, שעה תהיה שישים דקות, ודקה תהיה בעלת שישים שניות עגולות.

אולם, לצערנו ולבושתנו, לאחר תקופה קצרה - במקרה הטוב של כמה חודשים, מוצא כל אחד את עצמו מפספס פה ושם, שוגה פה ושם, ואף חורג מהגבולות שלא חשב להגיע אליהן גם בעת צרה וצוקה.

האם יש מתכון להינצל מנפילות אלו? האם ישנה דרך שיכולה לגרום להנציה את אותן קבלות והחלטות טובות או שחלילה וחס כך היא דרכו של עולם - לקבל קבלות טובות ולשכוח מהן לאחר תקופה, להתחייב התחייבויות מדהימות ולא לעמוד בהן ברבות השנים.

ובכן, פרשתנו הנאוה פותחת בפסוק: "שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ אֲשֶׁר ה' אֱלֹהֶיךָ נָתַן לָךְ" (דברים טו, יח). בביאור המילים "בְּכָל שְׁעָרֶיךָ" דרשו חז"ל שאין מדובר רק בשערי עיר ועיר או מחוז ומחוז, אלא גם בכל שער ושער פרטיים בגופנו. ולשם דוגמה נטלו את הפה, אשר כל מילה היוצאת ומתגלגלת על ידי לשוננו אמורה לעבור שתי חומות - חומת אבן וחומת בשר, חומת השיניים וחומת השפתיים. ללמדך, שגם בפיד עליך להציב שמירה בטרם תוציא מילה. בטרם תחשוב לרכל על חבר יהיו לך שתי חומות, שיזכירו לך שמחשבה שניה רק טיב עמך.

שימו לב טוב! אם עד היום חשבנו שכאשר מילה היוצאת מהפה היא יוצאת באופן אוטומטי, הגרון, החיך, והלשון מייצרים את ההברות, ואילו החומות החיצוניות נפתחות בצורה בלתי נשלטת ונותנות דרוך למילותינו, הרי שכיום אנחנו מבינים שהשפתיים והשיניים בעצם נבראו להיות חומה בצורה שתזכיר לנו בטרם נפצה בדיבור כי יש לשוב ולשקול את הדברים.

והדברים לכאורה תמוהים. הלא כולנו יודעים ומבינים שגם ילד קטן יודע לגרר ולפתוח את פיו ללא מאמץ, מה שאומר שהשפתיים והשיניים לא באמת משמשים חומות כלשהם. אם כך, מה הם דברי חז"ל המלמדים אותנו "שככיכול" שתי חומות לו לפה?

אין אדם מאיתנו - וזאת באמונה שכולנו בריאים ושלמים - שחש קושי מסוים לפתוח את פיו. להיפך - הקושי הגדול של רבים מאתנו הוא לשמור את הפה סגור... לחרוץ את גורלו של האחר בשלונו, להסביר את חטאת ורעת העולם, זהו הדבר הקל ביותר שמפעולות רמ"ח איברנו ושם"ה גידנו. האם אלו הן באמת החומות שעולות לגרום לנו לחשוב פעמיים בטרם נפצה את פינו?

וקושיא עצומה נוספת מעיקה על הבנת דברי חז"ל אלו. והלא שניים מחמשת מוצאי הפה הם השיניים והשפתיים, אותיות בומ"ף נהגות על ידי השפתיים, ואותיות זסרש"ץ לעומתן, נהגות על ידי השיניים (מתלפת קמנוים במקורם של הי"ש ולכן מוקבל לוחס לשיניים ולחך מספת, ולא כפן המקום להאריך צננין). ואם כן, היאך ניתן ליטול את מקורות הדיבור ולהפוך אותם לחומות המאבטחות את הדיבור, "אוי לו לקטגורו שנעשה סניגורו"...

והתשובה על כך, מורי ורבותי, מדהימה, נפלאה, מחזקת, מעוררת וגורמת לכל אחד מאתנו לשוב ולהכיר את גופנו, את יכולותינו, את חולשותינו ואת האפשרות הגדולות והעצומות בהן ניהוננו להתגבר עליהן.

וכלפי מה הדברים אמורים? בדיוק כמו שאתה יכול להתייחס לשיניך ולשפתך כאל בעלי קפיצים אוטומטיים המשדרים כל הגות ומחשבה לחלל העולם, כך ביכולתך האישית בלבד לקבל החלטה שהפה והשיניים יהיו שתי חומות.

האם השן היא חומה האמורה להפריע לדיבור ולגרום לך לחשוב בשנית בטרם תפצה את פיך או לסייע לו, זאת תהיה החלטה שלך.

אופן שיניים ואופן שפתיים יכולות להיות במקום הכח המניע את הדיבור ומייצר אותו, הכח העוצר את הדיבור וגורם לך לחשוב שוב בשנית האם לפצות את פיך ולהוציא את המילים המחלחלות ממורד המוח לקנה, לחיך וללשון הפעילות שלך.

לאמור, ההסתכלות שלך היא זו שקובעת את תפקידם של האיברים. הסתכלות נבונה תגרום לכלי המשחית להיפך לכלי שרת, כלי קודש, המונעים אותך משיחה אסורה ומדברים בטלים הרי אסון.

אם אנחנו מבינים את הדברים בצורתם הנכונה, נבין שאין דבר בעולם שלא נוכל להפוך מיוזמתנו לכלי עזר, לשופט ושומר לשמירה אישית הגונה על כל פעולותינו.

לדוגמה, אדם שיחליט שהרגשה רעה או פרצוף נזוף של בנו ובני ביתו הם קו אדום בשבילו, יוכל להכיל שמירה על גובה ה'דציבלים' בקולו, כי בעקבות קולו הגבוה והמפחיד מגיעים פניהם הנזופים והנפולים של הסובבים אותו. אני יכול לדבר, אני יכול חלוק, ואני יכול אפילו להעיר הערות, אבל לעולם לא אגביה את קולי.

ההחלטה האם הגבהת קול מראה על חזק ואומץ או על חולשה ונכשלות נתונה בידינו אנו. אנו אמורים להיות אלה שמחליטים שאותן פעולות בעייתיות הן הרס וחורבן ולא זריעה ובנייה.

ונחדד יותר. הכעס והגאוותן בטוחים שבכך שהם מגביהים את קולם הם מראים שליטה אחריות וחוסן, הם בטוחים שסוד ההצלחה שלהם הוא הקול הגבוה אותו הם מעניקים בכוז כלפי בני משפחתם חבריהם והנתונים למרותם. לעומתם, הענוותן בטוח שאותו קול גבוה שגורם לחברו לחיוק וביטוס הביטחון העצמי כביכול, הוא מה שגורם להרס וחורבן בבית ומחוצה לו, ומשום כך הוא יגביל את עצמו שלא לדבר בצורה כזו לעולם.

זהו שוטר ושופט שאתה הענקת לעצמך, שוטר ושופט שסייעו בידך לממש את התוכניות והקבלות הטובות אותן קיבלת על עצמך בתחילת הדרך.

אם חשבת להיות הבעל הכי טוב בעולם, אם תכננת להיות האבא המושלם ביישוב, אל תעשה זאת בטרם הגבלת את עצמך בשופטים ושוטרים אישיים שיגרמו לך לעמוד בקבלות נאצלות אלו. הגדר לעצמך ומראש מהם הדברים הגורמים להרס הבית, מהם הדברים הגורמים לאבות ולבעלים רבים וטובים לדרת אל עבר פי פחת, ודאג לעצמך לאבטחה צמודה מול מכשולים אלו.

דבר נוסף, אחד מהדברים ההורסים ביותר כל קבלה טובה היא השגרה. השגרה עלולה להרוס את שלום הבית, השגרה עלולה להרוס את חינוך הילדים, השגרה עלולה להרוס אפילו את עמל התורה. כחלק ממלחמת היצר, משתמש הוא בנשק 'השגרה'. יום אחר יום, שבוע אחר שבוע, חודש אחר חודש, שנה אחר שנה, אתה מנסה, נלחם ועומד על זכותך להיות אדם טוב ומושלם. אולם, השגרה נוגסת בך, המלחמה היומיומית מתישה אותך, ואז מגיעים ימים רבים בהם אתה מעדיף לזנוח, לשכוח, והחמור מכל - ליפול לזרועות הייאוש. "שִׁפְטִים וְשִׁטְרִים תִּתֶּן לָךְ בְּכָל שְׁעָרֶיךָ" גם במלחמת השגרה.

סדר מוסר מספר מוסר אליו אתה מתחבר, הוא מלחמה בשגרה. הוא מחדש, הוא מרענן מדי יום את יכולותיך הרוחניות. שיחת רעים, ארוחה משותפת, או דו שיח פתוח עם הילדים, הם הערובה להצלחה במלחמת השגרה, בשלום הבית ובחינוך הילדים. לעולם אל תעניק לשגרה את הזכות להרוס את חיידך. לעולם אל תתן לחד-גוניות להפוך את חיידך למשמעמים, סבילים במקרה הטוב, ובלתי סבילים במקרה הגרוע יותר, ולאכול להשמיד ולאבד את תוכניותיך וקבלותיך המדהימות.

לכל אדם ובכל בית יש את אמצעי מלחמת השגרה הגשמיים והרוחניים המתאימים להם, תנבור בנפשך ובנפש הסובבים אותך ותמצא אותם, וכל מציאה כזו תהפוך לשוטר ושופט פרטי אהוב ואהוד בביתך.

יזכנו ה' יתברך להעמיד לעצמנו שופטים ושוטרים אהובים בכל צומת ובכל דרך. ויחד נזכה לחיים מלאי תורה, מלאי אהבה ואחוזה, מלאי קשר איכותי ועצום עם בנינו, ואך טוב וחסד ירדפנו כל ימי חיינו, אמן.

ברוכים תהיו!

שאלה יפה

ש"ת ממורנו הרב שליט"א

תשובה: איך שנח לך, העיקר שיהיה מוסר כל יום, וכמוכן, אם הנהלת בית המדרש מעדיפים מוסר אחר הצהריים, אז חובה לשמוע להנהלה. ואם תעשה כן בלילה לפני השינה, מוסר וחשבון נפש איך היה סדר היום מההשכמה ועד השינה, על כל שעה ושעה ממש, הרי זה נפלא מאד. ובווהר הקדוש (קצת קצת ופינחס רל) משבח מאד לעשות כן, עיין שם.

ספר על גבי ספר, בספרים מודפסים

שאלה: לגבי הדין של הנחת ספרים זה על גבי זה (פי' לפי סי' ט"ז), האם הוא הדין גם בספרים המודפסים? והאם יש הבדל בין ספר חדש לישן?

תשובה: יש להחמיר בזה גם בספרים מודפסים, ואין הבדל בין ספר חדש לישן. וכמוכן שיש להקל בכל זה בזמן הזה שהכל נעשה על ידי מחשב. והאריך בזה בספר הלכה ברורה ח"א (עמ' סג), ע"ש.

וזכורני כאשר שימשתי את הגאון רבי שריה דבליצקי זיע"א, הוא היה מעורר תמיד שספר פלוני לא יהיה על ספר אחר.

סימון בסידור בעט אדום

שאלה: האם מותר לי לסמן בסידור בעט אדום, וכן להדגיש מלה מסוימת שצריך לאמרה בהיגוי נכון, כדי שאתבונן ואכוון יותר טוב, או שיש בזה זלזול בכתיב הקודש?

תשובה: לא נראה שיש כאן בעיה, ואתה יכול להדגיש כפי הצורך. ואדרבא, יתכן שיש כאן מצוה, שעל ידי כך אתה יודע להתפלל טוב יותר, ולכוין ולעורר את עצמך כראוי לתפלה. וכן אתה יכול להוסיף בעט אדום על מקומות נוספים שלא הודגשו בסידור, ולעורר את עצמך שלא לבלוע אותיות וכדומה. וכן לעורר את עצמך על כוונה נכונה בזמן הקריאה, וזה מצוין. ובסידור המדויק "איש מצליח", עשו עבודת קודש על הפיסוק, ועל ההיגוי הנכון, וכן עשו בעוד סידורים, וזה מצוין. ועוד, שהסידורים של ימינו אינם נעשים על ידי דפוס אלא על ידי מחשב, ולכן זה קל יותר.

ויש עוד מקום נוסף בקריאת שמע, שצריך לעורר ולעשות סימן של פיסוק נכון, והוא בט"ו ואו"י"ן שבאמת יציב, שיש לבטא היטב את האו"י"ן, ולהזהר מאד שלא לבלוע אחת מהן. ומשום מה אין בסידורים עדיין סימן של זהירות על כך. ועיין בשערי תשובה (פי' סף סף סף), שהביא מעשה חמור מאד בענין זה. ופלא על חזנים מסוימים שעדיין לא נזהרים בזה.

אכילת פירות וירקות בלי תרומות ומעשרות, חמור יותר מאכילת נבלות וטריפות!

שאלה: יש לנו בגינה עצי פרי, כגון לימון, שסק וכדומה, ורצינו לדעת איך לקיים את מצות תרומות ומעשרות בפרי?

תשובה: יש ספר מיוחד על תרומות ומעשרות של הרב שניאור רווח שליט"א, וכל ההלכות שם הן לפי רבנו הגדול הרב עובדיה זיע"א, ויש לעיין שם, וזה מצוין.

ותזהר מאד שלא לאכול כלום בלי תרומות ומעשרות, משום שזה חמור מאד יותר מנבלות וטריפות. ועוד, שמי שאוכל בלי תרומות ומעשרות חייב מיתה בידי שמים, חס ושלום. לכן תלמד ותעשה, וה' איתך גבור החיל (ועי' בגמ' סנהדרין ס"ג).

ישראל" (עי' כ"ח ס"ט), וכמוכן שיש להכין את האשה ואת כל בני הבית, שידעו כולם שבחודש אלול ההתנהגות בבית הינה בכובד ראש, ברצינות, ביראה, בכוונה ובהתנהגות שונה לטובה יותר מכל השנה, ועל ידי זה מבינים כולם, מסכימים ומתחזקים. וכדאי מאד לתלות על המקרה פתק שבו כתוב: "אלול בפתח כולנו במתח!" כדי שיראו כל בני המשפחה, ובוזה נתחזק כולנו ברוחניות כמה שיותר.

כל הילדים בגן וכל התלמידים בבית-הספר עולים כיתה, כך גם אנו צריכים לעלות כיתה כל שנה ביראת שמים, וחייבים כולנו להרגיש בעלי חובות לה' יתברך, בבחינת "סור מרע ועשה טוב" - "סור מרע" - אין קלות ראש, אין צחוקים ואין פיזור הנפש. ו"עשה טוב" - לעלייה רוחנית בתפלות ובמצוות, ובמאה ברכות בכל יום. "תחל שנה וברכותיה".

לנפוש בבית-מלון ביום ראש השנה הקדוש

שאלה: האם כדאי ללכת לבית-מלון בראש השנה, כאשר הכל נעשה על טהרת הקודש, וישנו חזן עם קול ערב, חכם המוסר דברי תורה וחיוזוק ביראת שמים, וכל האוכל כמוכן בהשגחת הבר"ץ, או שעדיף להיות בבית בראש השנה עם כל בני המשפחה בלבד?

תשובה: ימים אלו נקראים "ימים נוראים", כלומר, ימים מפחידים! ולכן בימים אלו אין זמן לאכול, ואסור להרבות באכילה בראש השנה (מין כסוי"ע סי' תקל"ז). ובית-מלון הוא מקום שיושבים וסועדים, ואוכלים מנה ראשונה, מנה עיקרית, מנה אמצעית ועוגה עם קפה, והזמן רץ... וזה לא מתאים, משום שבימים אלו יש להזדרז באכילה ולרוץ לבית-הכנסת לקריאת תהלים. וכן מצוה שלא לישון ביום כלל, ובפרט ביום הראשון שבו דינא קשיא (ל"ג קס"ט), והשנה (תשע"ו), יום השבת - שבת "שובה" - צמוד ומחובר לראש השנה, וחבל לבזבז את הימים הקדושים הללו על חומריות וגשמיות - זה הפסד נזק רוחני!

אמנם כמוכן שכאשר הכל על טהרת הקודש, והזמן מנוצל לרוחניות, ויש חכם בן תורה הדואג מאד לעלייה רוחנית של כל המשתתפים, וגם המצב המשפחתי קשה מאד, עד כדי כך שלא ניתן לטרוח בהוצאות וצורכי החג מסיבות שונות, ועושים כן על פי דעת התורה, אז זה מצוין, משום שבאמת באופן כזה מתעלים כולם ברוחניות. וכך עושה בן אחותי הגדולה, מזכה הרבים הרי"ר משה יודי שליט"א. אולם מי שאין לו צורך בזה, עדיף להשאר בבית, ולחפש מניין ומקום אשר שם תהיה עלייה רוחנית. כמו משה רבינו ע"ה שהיה בהר סיני ארבעים יום. והחכם עיניו בראשו, ויש להתכונן כבר מעכשיו לראש השנה! ובראש השנה אין ללכת לא להורים ולא למשפחה, וכן אין להזמין אורחים, משום שזה לא מתאים לראש השנה ויום הכיפורים. ובעזרת ה' יתברך בחג הסוכות הבא עלינו לטובה, אנו אוכלים ושותים ושמחים והכל לכבוד ה' יתברך.

הזמן הנכון ללימוד מוסר

שאלה: הרב תמיד מזכיר בשיעוריו את המשנה ברורה בסימן א', לפיו לימוד המוסר קודם ללימוד משניות. הלכך, האם זה אומר שתחילת הלימוד צריך להיות בספר מוסר או מספיק שיש לי סדר בסוף היום?

"אומן ראש השנה..."

שאלה: כבוד הרב, אני מבולבל. האם זה מצווה לנסוע לאומן או אסור לנסוע? מה כדאי, מה עדיף? ויש גם הנאה לראות את העולם וכו'?

תשובה: שאלה קשה ועדינה ומורכבת. דע לך בכל שאלה ובכל בהנהגה, תמיד תהיה צמוד לגדולי ישראל שליט"א.

וצריך לדעת גם הרבנים שנסעו לאומן, לא אמרים שזה חובה, וזה פשוט וברור שמי שלא נוסע לאומן, לא עושה עבירה! וזה גם לא כוונת רבינו הקדוש מוהר"ן זיע"א.

ואין להתפעל מסיפורים ומכל מיני משפטים שאמרים כדי להגדיל את העניין הזה.

ויש כאן חשבון פשוט ממה נפשך, אם זה לא טוב להכריז שלא לנסוע לאומן, אז גם לא טוב להכריז כן לנסוע לאומן. כי הרי זה אנשים תמימים שמעולם לא שמעו ולא הבינו במה מדובר, וכשנוסעים חושבים שזכו כבר לתקן עצמם, והם בגן עדן... וזה כאשר לא הם ולא רבותיהם אמרו להם כך, ואם בכל זאת מותר להם לומר כן לנסוע, למה שיהיה אסור לומר לא לנסוע? הרי זה לא נגד רבינו הקדוש זיע"א. ובפרט שחלק מצדיקי ברסלב, לא ממליצים לנסוע. וגם גדולי הדור שליט"א לא ממליצים לנסוע. ואין להתלהב מסיפורים ומכתבים. ומרן רבינו זיע"א הזהיר ברבים שלא לנסוע, וכן מרן ראש הישיבה הרב נאמ"ן מזהיר על כך, והמורה לאחרים לנסוע, יתכן שזה בגדר מורה הלכה בפני רבו. וצריך עיון. גדולי ישראל שליט"א שחיים בדור שלנו הם מורי דרכינו, ולא צדיקים מעולם האמת.

והלומד בספר הקדוש ליקוטי מוהר"ן ירגיש הנאה ורוחנית עם התבודדות והתבוננות ודיבורים עם ה'. הרבה יותר מהנסיעה לחו"ל. ליקוטי מוהר"ן לא שייך למי שחושב שהוא חסיד, אלא גם לנו הפשוטים יש חלק והבנה בספר הקדוש. ומותר גם לנו להביע דעה כיצד להתנהג.

וכאשר שואלים ומבקשים עצה ודרך נכונה מה לעשות, ברור שזכותו של החכם להורות להם ואין כאן זכויות שמורות לאף אחד. ובפרט צעירים ונערים שקטים ותמימים. ובפרט אם נוסף שלדעת רבינו הארי"ז ז"ל בחגים ומועדים, נשמות הצדיקים באים לארץ ישראל ולא נמצאים בחוץ לארץ, אז אין שם כלום! וכמה כואב הלב לשמוע, שאותם חסידים אומרים על רבנים גדולים שהם שייכים לקליפות, האם זה חסידות?! ואולי להם ביום הדין!

עצות לעלייה רוחנית בחודש אלול

שאלה: כיצד יש לנצל את חודש אלול ועשרת ימי תשובה, ולהגיע לעלייה רוחנית באמת?

תשובה: ראשית, יש להשתדל להימנע מכל מיני אירועים, מסיבות, יציאות, טיירות, עסקים ועניינים שאינם בוערים, וניתן לדחותם עד לאחר יום הכיפורים הקדוש.

ועוד, שיש לעשות לעצמנו סדר יום מסודר - מבוקר עד ערב - זמן לתפלות, זמן ללימוד התורה, זמן לאמירת הסליחות וזמן לאמירת תהלים יום יום. וכידוע, שלקראת הימים הנוראים מרבים בתפלות, בסליחות ובתחנונים כמה שיותר (עי' שערי תשובה סי' תקפ"ח).

ויש הנהיגים ללמוד תיקוני הוזהר הקדוש, ולסיים ביום הכיפורים לאחר מוסף, באמירת קדיש "על